

Telegraful Român

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențe

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisorile nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Ne cheamă Bălgradul

In zarea primenită de năpraznica furtună a sângelui, fulgeră fără zăbavă. E spada însăngerată încă a arhanghelului voevod Mihai Viteazul. Ea fulgeră de dincolo de moarte, din împărăția veșniciei. Și fulgerarea ei învâle în lumină dumnezească toate olaturile locuite de români. Trezește simțiri neconștute. Deșteaptă nădejdi amorfite de temere. Invie credințe ferecate de slugie iadului. Indeamnă la drum, la drumul de veșnică biruință, spre Bălgradul lui atâț de drag, la înfăptuirea visului mare și sfânt, căruia, dându-i mareață înfașurare, s'a jertfit

Buciumul de chemare zgundue văzduhul. E buciumul craiului vestit al muncilor, al lui lanca. El strănge colaborătorii lui Traian, vitejii legionarii. Căci are multe neleguiri să răzbuie: strălucirea plină de farmec dela Bălgrad, risipiță și călcată în țărână pe câmpia de rușine a Turzii, sângete lui Horia, Cloșca și Crișan, ruții în fața Bălgradului pe înfiorătoare roată a morții de păgânească chinuire.

Da, Bălgradul e cetatea visurilor noastre de durere și de biruitoare mângâiere. În zile când tăcerea ne impresură ca zidurile temnițelor, când eram siliiți să ne înabuzim simțirea și of-tarea, la tine falnică cetate își purta sufletul neamului, toată durerea lui adăncă și toate visurile de sfienlică nădejde, cari mai îndrăneau să-l îngâne. Când pariații noștri erau siliiți «să strige ca durerea lor e raiul, că s'jertfi, când li se fură giratul cel plin de zămbet și de suferință», tu sfântă cetate eri stâncă de mântuire a cre-dinții lor. Căci din chinurile uriașe ale celor sfâșiați pe roată, s'a împlieit o sfântă melodie ce li întărea auzul: imnul înțers pe pentru înfăptuirea idealului. Și prin trupuile lor sfâșiate, imbucățiile, întredăurea argintata veșnicie a neamului, care crește pentru a se uni la plinirea vremii, clădind împăra-ția visată la gurile albastre Dundre, de cântăreții strămos Ovid.

Noi, drumeții suferințelor mari, am ajuns plinaia vremii. Dreptatea lui Dumnezeu e cu noi și răsplata Lui sfântă!

Ne cheamă Bălgradul. Duhul dreptilor vlădici și al sfinților mucenici ne călăuzeste în drumul spre năznicul mult așteptat. Suferințele ne chează neș îndreptățirea pricinului. Să ne ardam vrednic de jertfa cea cu bună mireasmă!

Cu sufletul curățit de orice patimă să ne apropiem de sfânta cetate, în-făptuind aici nădejdea și visul de mântuire care i-a întarit în viața de a suportă chinurile păgâne.

Să luăm duh sfânt și să strigăm — răzbuinând pe Mihai, Horia, Cloșca, Crișan și lanca — «ne alipim

cu toții la falnicul regat România li-beră».

Ne cheamă Bălgradul.
Să mergem fraților!

O proclamare

(x) În numele guvenului republi-can maghiar, ministrul prezident Mihai Károlyi, a dat o chemare către ne-maghiarii aflători în așa numita re-publică a poporului din Ungaria, că-reia în mod oficial i se zice *republică maghiară*.

Eată ce ne strigă proclamația ungurească:

Germani, români, ruteni, sași, sârbi, slovaci!

Marele răboși s'a sfârșit rău pentru acela, cari l-au pornit. Regii s'au prăpădit; domni nu s'au slăbit. Dumnezeu a voit să iaăz biruitor acela, care a suferit mai mult: poporul.

De aici încolo soartea țării are s'o hotărăască guvenul ales de popor, care trebuie să grăjească mereu, ca vechile tim-puri rele să nu mai revină!

Știm bine, că nemaghiarii în Ungaria au suferit mai mult de căz maghiarii, căci nu înțelegeau limba domnilor, judecătorilor, notarilor, jandarmilor, cari li puteau mai ușor trage pe stoară și păcăli!

Acum a sosit rândul poporului, așa cum ne învătă întepitul Wilson din America: Fiecare popor să-și întocmească lucrul din voință liberă și să se fericească așa cum socotește că este mai bine.

Fiecare popor în teritorul său, în comitatul său, în cercul său, în satul său să hotărăască în ce limbă voește să învețe, în ce limbă vrea să vorbească judecătorului și notarului său.

Ungaria va avea de aici încolo școale bune. Tot copilul va învăța în limba mamei sale să scrie, cum se cade, și citească și să socotească.

Republica propunem din Ungaria, prin guvenul său, va îngrijii de *popoarele*, care locuiesc pe teritorul ei.

Ascultați de noi, (ba bine că nu! Un moț) cari ne-am luptat totdeauna pentru interesul poporului și am susținut neîncetat frățietatea și egalitatea cu germanii, românii, ruteni, sârbi, slovaci, și pentru aceasta credință a noastră am avut mult de suferit dela vechii domni ai Ungariei. Noi vă zicem: *Înainte de a vă rupe de vechia noastră patrie — faceți înțersarea de-a-trăl în armonie și a lucră împreună cu no-trul guvern al poporului*. Dacă veți vedea apoi, că nu vă împlinim făgăduiele, veți avea timp d'ajuns să vă desfaceți de noi, căci noi nu vă silim prin nimic.

Pământul Ungariei ca republică liberă are de toate pentru a face fericea (?) omenilor.

Fraților! Să nu ne luptăm uni împotriva altora, ci mergeți și spuneți fraților voștri români, cehi, slovaci și iugoslavi: «Nu vă atingeți de Ungaria, căci aceasta nu mai este Ungaria aceea, care a lovit în nemaghiari, ci este o țară nouă, unde fiecare om are același drepturi. Împacăți-vă și voi cu această nouă țară și aliați-vă cu dansa.»

Așa ne grăește astăzi chemarea stăpânirii ungurești, prin rostul prim-ministrului Károlyi.

Sentiția noastră, a românilor, asupra acestui act, o putem reasumă în două vorbe: *Chemare întârziată*.

Dacă e și o cercetăm totuși mai deaproape, putem să descoperim într-nsa o program de lucruri frumoase, dar fără preț, deoarece ele sânt măr-turisite de omul strămtorat și foarte nenorocit.

Lucrurile acestea nu s'ar puteă lămuri, decât abea prin faptele unui viitor, care pentru nemaghiari ar fi foarte îndoelnic, dacă ar primi modul de resolvire ce li se propune acum.

«Tot copilul va învăța în limba mamei sale să scrie, cum se cade, și citească și să socotească». Așa spune chemarea. Aceasta înseamnă de la sigur, că pe lângă limba maternă copiii noștri să fie de nou chiniuți cu o a doua limbă.

Proclamarea suferă de desăvârșire de lipsa sincerității. Vorbeste numai de «*republica Ungariei*», și nu pomeneste nici odată de «*republica maghiară*», deși numirea din urmă este declarată de oficială.

Apelul d-lui Károlyi crede pe nemaghiari de oameni cu totul săraci de minte și de experiență, când le propune să facă o *încercare* de-a lucră împreună cu maghiarii în noua formă de stat, și de-a se desface de ei, atunci când nu le va plăcea republica Ungariei. Propunerea este de-a dreptul ridicolă...

«Ungaria cu țările sale are de toate pentru a ne putea ferici». Dar ce folos, când știm și simțim, chiar și în vremea de azi, că ungurii încearcă toate pentru a împedeca fericea aceasta, — de ce de altă parte este atât de cunoscută vorba lor, care zice că: «*Nem boldog a magyar!*» / «*Sirva vigad a magyar.*»

Cum s'au născut ideile acestea? Numai așa, că maghiarii au avut o țară prea cuprinzătoare pentru un popor mic, care a fost silit să-și cheltuească cele mai bune puteri în planuri de maghiarizare...

Ce ne trebuie nouă, românilor? Nu ne trebuie, Doamne fereste, nici un petec de pământ de al ungurilor; ci numai teritorul acela, — fie ardelean, fie ungurean, fie bănățean, — care este locuit de masele poporului nostru, și care de fapt a fost și este *românească*, pe lângă toate numirile oficiale ce i s'au făcut.

Maghiarii pot să ne fie buni prieteni, — îndată ce Europa și Wilson îi vor pune la locul lor.

Noi vom sta la locul nostru, în deplină libertate și independență, așa cum se hotărăște la Alba-Iulia.

Din Germania. Situația în Germania este destul de încurcată.

Grupul lui Spartak, condus de Liebknecht, desvâlțat cea mai vie lucrare în interesul bolșevismului nemțesc, care alături cu cel rusesc întârzie încheierea păcii grabnice.

Întelegerea care a trimis trupe spre Kiev, Moscova și Petersburg, n'are să facă pace nici cu Germania, înainte de a-avea acolo un guvern tare, care să aibe încre-derea majorității poporului.

Cu ce arme voiesc să ne convingă!

— Români luați aminte —

Am reușit să descoper o apucă-tură tainică și tristă a contrariilor noștri.

Au tipărit aci, la Budapesta în afară de proclamația către popoarele nemaghiare ce a apărut în noi, alte trei feluri de manifeste către popu-larea română din Ungaria, într'o stă-lăciță limbă românească, în peste 200,000 exemplare și acum se pregătesc să trimeată prin curieri speciali aceste manifeste în toate ținuturile locuite de români. În ele, după ce se vor-bește de binefacerea republicii ma-ghiare, se permit toate bunătățile românilor, și sunt îndemnați să se ferească de conducătorii lor, de «fi-șcali, cari vor să-i ducă sub stăpâni-re mărșavului Hohenzollern, bețivului de Ferdinand și reginei României, care are mulți drațuși».

Și tot în tonul ăsta scandalos sunt scrise manifestele acestea, cari nu s'icălăte de nimeni — o dovadă mai bună că urmăresc scopuri ascunse infame. Și apoi limba în cari sunt scrise, încredințează îndată pe cetitori, că un străin de suflet și neamul românească a ticluit aceste producții scandaloașe.

Prevenim dar pe toți românii, despre acest lucru, și dacă vor da de agenți, cari răspândesc asemenea așe, manifeste, să gonească pe agenți și să rupă manifestele.

Nația română să dea crezământ numai la acele apeluri, cari poartă semnătura Consiliului național român sau a unui membru din acest consiliu.

Dr. Ioan Erdélyi,

pleniopotențiar al națiunii romine.

Sârbi spre Graz

Din Viena se anunță, că trupele sârbești sânt în marș spre Graz, pe care li reclamă sud-slavii ca oraș apar-tinător la teritorul statului lor.

Înaintări de trupe

Ministrul de răboși din Buda-pesta comunică:

Cehii, după ocuparea orașului Tynnau, au continuat marșul spre Văg-keresztur și Ziffer, unde li s'au opus trupe ungurești. Grupa cehilor, care a luat localitatea Pöstýen, a ocupat și Verbo și a pătruns spre Marien-thal.

Alsația și Lorena

Din Paris se anunță:

Ocuparea Alsației și Lorenei, din partea francezilor, este terminată de-plin.

